

เครือข่ายเกษตรกร 19 จังหวัดภาคอีสาน เสนอทางรอดเกษตรกรภาคอีสาน

➡ แสดงข่าวในงาน “เปิดทางสู่ ทางเลือกสุดท้าย ทางรอดเกษตรกรภาคอีสาน”

ตัวแทนเครือข่ายเกษตรกรภาคอีสาน ระดมพลเปิดเวทีเสวนา “ทางเลือกสุดท้าย ทางรอดเกษตรกรของภาคอีสาน” ที่ได้ผลกระทบจากปัญหาวิกฤติโลกร้อนนำพาสู่วิกฤติขาดอาหาร นำที่เดินไปใช้ผิดประเภท เดินหน้าเชื่อมโยงเครือข่าย สร้างองค์ความรู้กำหนดพื้นที่รูปธรรม การจัดการรักษาดิน น้ำ ป่า ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตหลักให้พื้นที่พลังงาน หลุดพ้นเกษตรแบบพันธสัญญา ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สร้างวงจรหนี้

เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2551 ที่ผ่านมา ตัวแทนเครือข่ายเกษตรกรทางเลือกภาคอีสาน ได้จัดเวทีเสวนา “เปิดเส้นทางเลือกสุดท้าย ทางรอดของเกษตรกรภาคอีสาน” ณ หอประชุมคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมี

➡ เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสานประกาศแถลงการณ์ “ทางเลือก ทางรอด เกษตรกรภาคอีสาน”

เครือข่ายองค์กรชุมชน 19 จังหวัดภาคอีสาน เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคอีสาน สมาคมป่าชุมชนภาคอีสาน มูลนิธิชีวิตดี นักวิชาการ นักพัฒนาองค์กรเอกชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และผู้สนใจเข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้กว่า 500 คน เพื่อเสนอทางรอดเกษตรกรภาคอีสาน และสร้างองค์ความรู้ เชื่อมโยง ผลักดันสู่นโยบายของรัฐ

นายอุบล อยู่หวัห่า มูลนิธิเกษตรกรมยั่งยืน (ประเทศไทย) กล่าวว่า จากสถานการณ์ที่ราคาผลผลิตอาหารที่พุ่งสูงขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องจากภัยพิบัติโลกร้อนและวิกฤติพลังงาน ได้สร้างความเสียหายต่อพืชอาหารของโลก วิกฤติพลังงานได้ผลักดันให้พื้นที่การเกษตรถูกนำไปใช้ในการปลูกพืชพลังงาน ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว หลายฝ่ายได้ตั้งความหวังที่จะสร้างรายได้ให้เกษตรกรรายย่อยแต่การกลับไม่เป็นเช่นนั้น ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากผลผลิตที่มีราคาสูงกับตกอยู่กับพ่อค้าคนกลางยังไม่ตกถึงมือเกษตรกร มีหน้าซำกลับเป็นโอกาสในการขยายตัวของการลงทุนในธุรกิจภาคเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดการแย่งยึดทรัพยากรที่ดิน แม่น้ำ ป่าไม้ เป็นการทำลายวิธีการทำเกษตรของเกษตรกรรายย่อย ห่วงโซ่อาหารของสังคมจะ

ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของบรรษัทการเกษตรข้ามชาติ จนพื้นที่ภาคอีสานได้รับความสนใจจากธุรกิจพลังงานเป็นอย่างมาก ขณะที่พี่น้องประชาชนในภูมิภาคอีสาน ยังคงดำเนินวิถีการผลิตเป็นแบบเกษตรกรรายย่อย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อความเท่าทันต่อสถานการณ์ของพี่น้องเกษตรกรรายย่อยปลูกเรื้อให้เกิดการรวมตัว เพื่อปกป้องวิถีชีวิต นิเวศน์ วัฒนธรรมของท้องถิ่น ต่อรองผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของเกษตรกรรายย่อยอย่างเท่าทันและรอบด้าน เครือข่ายประชาชนภาคอีสานเพื่ออธิปไตยอาหาร ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายองค์กรชุมชน 19 จังหวัดภาคอีสาน เครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลือกภาคอีสาน เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคอีสาน สมาคมป่าชุมชนภาคอีสาน จึงขอเรียกร้องให้รัฐสนับสนุนการพัฒนาชุมชนเพื่อความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองอย่างรอบด้าน รวมถึงมิติพลังงานต้องส่งเสริมการผลิตเพื่อการพึ่งตนเองอย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เช่น ละหุ่ง ทานตะวัน มะพร้าว และกาชชีวภาพ เป็นต้น

➊ เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสานเปิดตลาดทางเลือก(สินค้าทางการเกษตรปลอดสารพิษ)

นายพลกร วงศ์ทองแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กล่าวว่า พี่น้องเกษตรกรต้องรวมตัว ติดตามความเคลื่อนไหวและมาตรการจากนโยบายของรัฐ ตลอดจนการลงทุนของอุตสาหกรรมพลังงานและระบบกรเกษตรแบบพันธสัญญา ผนึกพลังกันต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของเกษตรกรรายย่อย เมื่อนั้นรัฐต้องให้การสนับสนุนขบวนการอาหารท้องถิ่นสร้างกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรยั่งยืน เชื่อมโยงกับผู้บริโภคในท้องถิ่นลดการขนส่งที่สิ้นเปลืองพลังงาน ยุติการเปิดป่าธรรมชาติเพื่อการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว เนื่องจากเป็นการทำลายฐานทรัพยากรอาหารของครอบครัวชุมชน

ดังนั้นเครือข่ายประชาชนอีสานเพื่ออธิปไตยอาหาร จะผนึกพลังติดตาม ตรวจสอบ ทิศทางนโยบายและการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อปกป้องความมั่นคงและรักษาอธิปไตยอาหาร ตลอดจนสิทธิประโยชน์ เกียรติ ศักดิ์ศรี ประชาชนอีสานอย่างถึงที่สุด พร้อมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร และพัฒนาทางเลือกเพื่อรับรู้ข้อมูลสถานการณ์ทางนโยบายอย่างเท่าทัน เชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นทางเลือก และเชื่อมโยงให้เป็นเครือข่าย สร้างความร่วมมือวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน สร้างอำนาจต่อรอง และพัฒนาระดับการจัดการองค์กรของเกษตรกร

➡ สินค้าเกษตรปลอดสารได้รับความสนใจจากครูอาจารย์ นักศึกษา อย่างล้นหลาม

สุดท้ายแล้ว เกษตรกรภาคอีสานต้องสร้างและพัฒนากิจกรรมรูปธรรมการผลิตและแปรรูปที่เกิดขึ้นจากบทเรียน ประสบการณ์ที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสม และเป็นทางเลือกใหม่ภายใต้วิกฤติพลังงานและอาหาร เช่น การพัฒนาพันธูกรรม พื้นบ้าน การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การสร้างตลาดทางเลือกทั้งเมืองและชนบท และการพัฒนารูปแบบการผลิตที่เหมาะสม กับระบบนิเวศน์ วัฒนธรรม/วิถีการผลิตท้องถิ่น

สร้างพื้นที่ทางสังคมและเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยที่มีรูปธรรมทางเลือกที่สามารถช่วยแก้วิกฤต เพื่อการขยายผลไปสู่กลุ่มเกษตรกรอื่น และเสนอทางเลือกใหม่ต่อสังคม สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรเกษตรกรกับภาคีพัฒนา เช่น องค์กรพัฒนา เอกชน องค์กรอิสระ และองค์กรภาครัฐ ต่อการแก้ไขปัญหาและวิกฤตอาหารร่วมกัน แล้วผลักดันนโยบายทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ต่อการพัฒนาทางเลือกการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และติดตามนโยบายการเกษตรที่กระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหาร และรัฐต้องมีกฎหมายคุ้มครองเกษตรกรรายย่อย

ข้อเสนอทางเลือกและทางรอดเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน

1. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร และพัฒนาทางเลือก เพื่อรับรู้ข้อมูลสถานการณ์ทางนโยบายอย่างเท่าทัน เชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นทางเลือก และเชื่อมโยงให้เป็นเครือข่าย สร้างความร่วมมือวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน สร้างอำนาจต่อรอง และพัฒนาระดับการจัดการองค์กรของเกษตรกร
2. สร้างและพัฒนากิจกรรมรูปธรรมการผลิตและแปรรูปที่เกิดขึ้นจากบทเรียนประสบการณ์ที่เป็นทางเลือกที่เหมาะสม และเป็นทางเลือกใหม่ภายใต้วิกฤติพลังงานและอาหาร เช่น การพัฒนาพันธูกรรมพื้นบ้าน การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การสร้างตลาดทางเลือกทั้งเมืองและชนบท และการพัฒนารูปแบบการผลิตที่เหมาะสม กับระบบนิเวศน์ วัฒนธรรม/วิถีการผลิตท้องถิ่น
3. สร้างพื้นที่ทางสังคมและเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยที่มีรูปธรรมทางเลือกที่สามารถช่วยแก้วิกฤต เพื่อการขยายผลไปสู่กลุ่มเกษตรกรอื่น และเสนอทางเลือกใหม่ต่อสังคม
4. สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรเกษตรกรกับภาคีพัฒนา (องค์กรพัฒนา เอกชน องค์กรอิสระ และองค์กรภาครัฐ) ต่อการแก้ไขปัญหาและวิกฤตอาหารร่วมกัน
5. ผลักดันนโยบายทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศต่อการพัฒนาทางเลือกการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และติดตามนโยบายการเกษตรที่กระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหาร

หลากหลายความคิด ทางเลือกสุดท้าย ทางรอดเกษตรกรภาคอีสาน

นายบำรุง คะโยธา
เครือข่ายเกษตรกรทางเลือกภาคอีสาน

“การรวมกลุ่มของเกษตรกรพันธะสัญญาภายใต้บริษัทเป็นสิ่งเป็นไปได้ ดังนั้นเกษตรกรต้องกล้าหาญที่จะออกจากระบบ และต้องมีปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม เช่น การเกษตรพึ่งตนเอง รัฐต้องมีกฎหมายคุ้มครองเกษตรกรรายย่อย สร้างข้อต่อรอง และต้องมีกลุ่ม องค์กรที่เข้มแข็งเท่าทันสถานการณ์ นโยบายที่จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร”

นายประสงค์ อุทัยประดิษฐ์
เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสาน
จังหวัดมหาสารคาม

“ต้องมีเวทีในการสร้างเครือข่ายของเกษตรกรเพื่อเคลื่อนไหวแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรม พร้อมรักษาฐานทรัพยากรของชุมชนคือ ดิน น้ำ ป่า รักษาฐานการผลิตของชุมชนเรื่องพันธุกรรม รักษาฐานภูมิปัญญาและพัฒนายกระดับ รักษาฐานชุมชนระบบเครือข่ายดี ในการเกาะเกี่ยวเพื่อสร้างองค์กรสถาบันของเกษตรกรเพื่อผลักดันนโยบาย เกษตรกรต้องเปลี่ยนวิธีคิด ไม่โลก มีสำนึกในความเป็นชาวนา ในการผลิตอาหารเพื่อความพออยู่พอกินเป็นหลักมากกว่าหวังความร่ำรวย”

นายไสว มาลัย
เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสาน จังหวัดร้อยเอ็ด

“เกษตรกรต้องรวมกลุ่มกันเพื่อผลิต แปรรูป การตลาดเอง โดยไม่ให้กลุ่มทุนหรือรัฐเข้ามาบีบคั้นต่อเกษตรกรมากเกินไปและต้องมีอำนาจในการต่อรอง รวมทั้งมีพื้นที่ในการผลิต การตลาดของเกษตรกรและผู้บริโภค พร้อมทั้งยกระดับการพัฒนาภูมิปัญญา ความคิด เพื่อยับยั้งความไม่เป็นธรรมของรัฐและกฎหมาย”

นายเสนอ ชนะสงคราม
เครือข่ายเกษตรกรภาคอีสาน
จังหวัดขอนแก่น

“เกษตรกรต้องสร้างองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการเท่าทันเกษตรกร
พันธสัญญาเพื่อไม่เข้าไปสู่ระบบที่เอาเปรียบ การใช้หลักวัฒนธรรมชุมชน
ในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เน้นความพออยู่พอกิน ไม่สร้างหนี้สร้างสิน เพื่อ
ความเข้มแข็งของครอบครัว เป็นเกราะคุ้มกันไม่ให้ถูกเกษตรกรพันธสัญญา
ดูดเข้าไป เกษตรกรต้องวิเคราะห์ ทบทวนตัวเอง ศึกษาจากประสบการณ์
ความล้มเหลว เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ให้ตัวเอง โดยมุ่งไปสู่การสร้างระบบ
การผลิตที่เน้นความหลากหลาย พอเพียงและพึ่งพาตนเองเป็นหลัก และขยาย
รูปธรรมบทเรียนออกไปสู่คนอื่น ๆ”

นายชูชาติ พิ้วสว่าง
คณะกรรมการสมาคมเครือข่าย
เกษตรกรมายั่งยืนแห่งประเทศไทย

“เกษตรกรต้องวิเคราะห์ ทบทวนความเหมาะสมในการเลือกที่จะ
ผลิตพืชเศรษฐกิจ ต้องมองความเหมาะสมของระบบนิเวศน์ มากกว่าความ
อยากได้เงิน เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบที่จะตามมา เสริมความเข้มแข็งภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น พื้นฟูระบบนิเวศน์ งดเว้นการใช้สารเคมี เน้นการจัดการ
ปัจจัยการผลิตโดยเกษตรกร ลดต้นทุน ลดรายจ่าย พัฒนาเทคโนโลยีที่
เหมาะสมที่เกษตรกรสามารถจัดการเองได้”

นายเดช พุ่มคชา
นักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชน อาวุโส

“เกษตรกรต้องรวมตัว จัดการใหม่ โดยคิดให้ชัดถึงสาเหตุปัญหาที่
แท้จริง(ทุนปัญญา) (ไม่มีรัฐบาลที่จริงจังและพ่อค้าที่ไม่ค้ากำไร) การรักษา
ฐานการผลิตอาหารเอาไว้ สร้างการรวมตัวเป็นสหกรณ์(ที่แท้จริง) (ทุนเงิน)
มีการเรียนรู้(ทุนการแลกเปลี่ยน) เพื่อผู้ทุน ผู้อำนาจ และขับเคลื่อน อบต./
อปท.ในการทำกิจกรรมทางสังคม สร้างระบบสวัสดิการท้องถิ่นไปพร้อมๆ
กัน สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายโดยมีการข้ามตัวตน ข้ามชาย และมี
ข้อตกลงที่ชัดเจน (คิดให้ชัด จัดตั้ง สร้างงาน ประสาน เครือข่าย) สร้าง
ความร่วมมือโยงทุกภาคส่วน เพื่อความเข้มแข็งของประชาชนข้างล่าง”